

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sátoraljauhely, Főter 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor, negyedévre 2.50 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után 2 fill. Petit betűknél nagyobb, avagy kisbetűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések természetük szerint egy négyzet centim. után 8 fill. — Állandó hirdetéseknek árkedvezmény.

Glosszák.

— jan. 22.

Ujhely és az általános sztrájk

Vasárnap nálunk is megvolt egyike azoknak a népgyűléseknek, melyeket most en gros-ban rendez országsszerte a szociáldemokrata párt s amelyeknek az volna a hivatásuk, hogy az országot az általános sztrájkra előkészítsék; ennek a sztrájknak a gondolatát megérleljék és a nagy tömegek, sőt lehetőleg a polgárság egy része előtt is rokonszenvesse tegyék. És mindjárt konstatálhatjuk, hogy mindezeket a célokat az ujhelyi népgyűlés egyetlen rövidke lépéssel sem vitte előre. A gyűlés a leghalványabb nyomat sem mutatta annak az állítólagos rendkívüli lelkesedésnek, melylyel Ujhely népe az általános sztrájk eszméje, hogy ne mondjuk: rögeszméje iránt viseltetik. A megszokott szocialista gyűlés képét viselte magán a Munkás Otthon termében megtartott összejövetel s szó sem volt a polgárságnak és munkásságnak arról a sokat emlegetett összeforradásáról, melyet a választói jogért való harc az ellenzéki harsonák szerint eredményezett. Az ujhelyi kevésszámú nemzetközi szocialista munkásberek gyűltek össze vasárnap s a megszokott külsőségek között, — sőt nem is valami különösen lelkes kedvben — tartották meg a nagy népgyűlést. A polgárság, ugyancsak a lateiner elem teljesen hiányzott, jelölül annak, hogy esze ágában sincs a szocialista pártvezetőség által mindenáron rátukmálni akart felölősséget az általános sztrájk tekintetében elvállalni. A polgárság egyáltalában nem hajlandó a nagy szavaknak beugrani és nyilvánvaló, hogy a mostani válságos gazdasági helyzetben kiváltképen örületes és romboló eszmét, az általános sztrájkot s ennek támogatását a legridegebben utasítja vissza. Egyébként ki merjük jelenteni, hogy ez az eszme még a szocialista munkásság körében sem örvendő népszerűségnek, hiszen minden józanabbul gondolkozó munkás belátja, hogy a gyilkos fegyverrel önmagát is súlyosan megsebzí; s ebből a körül ményből is könnyen megmagyarázható a vasárnapi népgyűlés teljes sikertelensége.

Buza Barna a népgyűlésen.

A gyűlés egyetlen pikantiája Buza Barna szereplése volt, akinek a szocialistákkal való lelkes ölekezését nem lehet mosolygás nélkül nézni; hisz tudjuk, hogy még kevés ideje a kölcsönös rokonszenv helyét micsoda tátongó gyűlölködés töltötte be. Most Buza Barna, aki ellen nemrég még zajosan tüntetett az utca szocialista népe, s akinek konzervatív felfogása közismert volt, vezérszónoklatokat tart a nemzetközi gyűlésén és arról szaval, hogy az ellenzék téves uton járt, amikor Kristóffi választójogát nem fogadta el. Hogy mire nem képes egy képviselőválasztási bukás! Megható látvány a Canossát járó Buza Barna, amint Kristóffi, — tessék jól megérteni, — Kristóffi! igazát ismeri el; de egyúttal vizsgáló is, mert nyilván mutatja, hogy a magyar politikában nincsenek lehetetlenségek s akik most olyan ádáz gyűlölettel állnak szemközt, holnap vagy holnapután még egymás kebelén zokoghatnak. Elvégre, halálösobb ellentétet már nem tudunk elképzelni, mint amilyen Buza Barna és Kristóffi között fennforogni látszott, — de csak látszott, — s ime, egy választás és egy bukás elég volt Buza Barnának arra, hogy Kristóffinak igazát belássa s fényes elégtételt nyújtson neki. Vajjon ha, téve-tagadva, az általános, egyenlő, titkos választójog a maga legszélsőbb radikális formájában megvalósulna s egyik-másik bösz kuruc, aki most ennek a radikalizmusnak olyan felkent bajnoka, a maga kerületében kisebbségben maradna egy vörös nemzetközi, vagy mondjuk egy túlzó nemzetiségi jelölttel szemben, vajjon akkor másnap nem menne-e ő is Canossába Tisza Istvánhoz, mint most Buza Barna Kristóffi elé? Hiszen egy választásnak, amint látjuk, hihetetlenül nagy átalakító hatása van a bukott jelöltek meggyőződésére.

(T.)

— jan. 22.

Pénzintézetek országos kongresszusa. A Pénzintézetek Országos Egyesülete a még mindig tartó pénzválság tapasztalatainak megbeszélésére és a jelenlegihez hasonló nehézségeknek a jövőben való elhárítására január 25 és 26. napján Budapesten országos pénzügyi kongresszust rendez. A kongresszust Széll Kálmán elnök be-

széde fogja megnyitni. Utána az egyesülés igazgatója, dr. Hantos Elemér fogja ismertetni azt a sokoldalú tevékenységet, amelyet az egyesülés a válság folyamán a saját hibájukon kívül nehézségekbe jutott pénzügyi intézetek érdekében kifejtett. — A kongresszus a válság tapasztalatai alapján fog foglalkozni a pénzügyi intézetek országos hitelközponjtjának kérdésével, előterjesztést fog tenni az árfolyamvesztéseknek az adó-alapból való levonhatása érdekében, végül határozati javaslatot fog bemutatni a kamattörvények revíziója dolgában. A kongresszus alkalmából tartja ülését az Egyesület új hitelszövetkezeti központja is. A kongresszuson való részvétel megkönnyítésére a kereskedelemügyi kormány mérsékelt árujegyeket bocsát a tagok rendelkezésére.

Az ujhelyi Vörös Kereszt

Uri hölgyek vizsgálja a kórházban.

Az ápolónői tanfolyam sikere

— jan. 22.

Csendben, az ügy komolyságához illően folyt le a kórházban e hó 18-án d. u. 5 órakor a város helybeli fiókja által rendezett önkéntes ápolónői tanfolyam zárvizsgálja. A vizsga sikere messze felül multa várakozásainkat. Ismerjük a kórház nagy tudományú igazgató főorvosának dr. Chudovszky Móricznak minden irányban megszokott agilitását, de a mit e hat hét alatt produkált az meglepett mindnyájunkat és ez az ő nagy buzgalmán kívül annak a tizenkét lelkes tanítványnak az elvitathatatlan érdeme, a kik páratlan szorgalommal mindent megtauntak, amit 6 hét alatt tanítómesterük övelük között.

A vizsgálat elméleti és gyakorlati részből állott s részletes tudósításunk róla a következő:

A vizgálattevők személyi s családi viszonyait feltüntetett törzskönyvi lapokat délután állították össze a kórház gondnoki irodájában.

Öt órakor a vizsgáló bizottság élükön Dókus Gyula elnökkel a kórház gondnoki irodájából felvonultak a mütöbe, ahol a vizsgára jelentkezők számát Chudovszky Móricz dr. Dókus Gyula elnöknek bejelentette és kérte, hogy a vizsgáló bizottság szerezzen meggyőződést a jelöltek képességeiről.

A vizsgáló bizottság Dókus Gyula elnöklété alatt dr. Löcherer Lőrincz, dr. Szepesi Arnold és dr. Chudovszky Móricz vizsgáló biztosokból, Miklóssy István és Bernáth Aladár bizottsági tagokból, továbbá Kottán György bizottsági jegyzőből állott.

E jelentés elhangzása után a bizottság előbb a betegek ágyai mellett

végig hallgatta a jelöltek elméleti feleleteit azután pedig bevonultak a mütöbe és ott bemutatták gyakorlati tudományukat.

Mindkét helyen a vizgát megelőző eredménnyel állották ki a jelöltek és pedig gróf Széchenyi Ernőné, Dókus Lászlóné, Bernáth Aladárné, Doboss Berta, Illésházy Mariska, Pálinszky Margit, Nagy Anna, Kaselák Etelka, Vibiral Anna, Micskey Eva, Bubis Ilona és Láng Cornélia.

A vizsgálat befejezése után elnökölő Dókus Gyula a vörös kereszt fiók, Miklóssy István a kórházi bizottság gróf Széchenyi Ernőné pedig a mai képesített önkéntes ápolónők nevében mondtak köszönetet dr. Chudovszkynek és a hivatásos ápolónőknek. Ezeknek a buzdító és köszönő beszédeknek elhangzása után Dókus Gyula szép beszéd kíséretében átadta a csinos kiviteli és a fenti bizottság által aláírt Vörös Kereszt igazolványokat a melyekben beteg és sebesült harcok ápolására képesítettnek nyilvánítottak.

Az igazolványok átadása után Dókus Gyula elnök indítványozta, hogy a Vörös Kereszt Egylet fiókja egy újabb tanfolyam tartására kérje fel a kórház igazgatóját, hogy ha — Isten ne adja — szükség volna rá, minél többen legyenek majd segítségére, a szegény sebesült harcok ápolásában. Az újabb tanfolyam e hó 27-én veszi kezdetét s jelentkezni lehet a kórház igazgatóságánál. Melleleg még feljegyezzük itt, hogy a levizsgázottak közül sokan szerettek volna olyan eredménytelenül vizsgázni, hogy ismételhessenek, de mindannyian annyit tudtak, hogy ilyen kívánságuk nem volt teljesíthető.

A magyar városi jog.

A miskolci polgármester hézagpótló műve.

Egy hasznos könyv.

— jan. 22.

„A magyar városi jog“ a címe annak a közel 400 oldalra terjedő vaskos könyvnek, amelyet dr. Nagy Ferenc, Miskolczi tíf. városnak ifju, a közigazgatási szakirodalom terén azonban már régóta kitűnő hírnévnek örvendő polgármestere szakértő tollal és erős boncoló elmével megírta s a r. t. városok polgármestereinek orsz. egyesülete pedig kiadott.

E héten jelent meg ez a könyv, amely egybetoglalása a teljes városi jognak a törvény, miniszteri rendelet és szabályrendelet forrásaiból. A szöveg között a szerző ismerteti a m. kir. közigazgatási bíróság fontosabb elvi jelentőségű döntéseit és a miniszteriumok ugyanily természetű egyes határozatait.

A teljes anyag egybegyűjtésén kívül az 1886. évi törvények javaslatai, a képviselőházi tárgyalások, a mennyiben pedig az 1886-os törvény-

Értesítés.

Tisztelettel értesitem Sátoraljauhely és Zemplénumegye n. é. közönségét, hogy a **Schön Sándor** ur vezetése alatt álló Sátoraljauhelyi fióközetemet 1913. évi január hó 25-én **beszüntettem**

amiért is az ott felhalmozott áruaktár

teljesen ki lesz árusítva.

Rosenberg Sándor női divat, fehérnemű- és szőnyegáruháza.

MISKOLCZ.

hozás az 1870: XLII. és az 1871: XVIII. t.-c.-ből merített, kellő megvilágítás mellett idézi az ezekre vonatkozó javaslatot, indokolást, tárgyalást és az egyes fontosabb helyeket. Nem egyszerű anyaggyűjtésről, hanem rendszeres feldolgozásról van szó.

Az egyes címek alatt párhuzamba állítva és egybehasonlítva adja elő a törvényhatósági és a r. t. városokra vonatkozó részt, mindig külön kitüntetve a budapesti és fiúmei jogállapotot.

A mű a városok nagy jelentőségének méltatása után nagy vonásokban ismerteti a külföldi városi jogot, párhuzamba állítva városi jogunk hazai fejlődésével. Részletesen kimutatja, hogy 1867., illetve 1870., 1871. t.-c.-ket, a Szapáry-féle reformtörvényeket, ismerteti a legújabb mozgalmak okait és hatásait.

A mű négy részből áll. A műhöz Szentpáli István dr. orsz. képviselő, mint a r. t. városok polgármesterei orsz. egyesületének az elnöke előszót írt, melyben többek között a következőket mondja:

A magyar városok fejlődésükben folytonosan az elavult törvények korlátaiba ütköznek. A törvény megalkotása óta huszonhat év telt el s ez alatt az idő alatt a városok szervezete, jelentősége is nagy fejlődésen és átalakuláson ment keresztül s így nyilvánvaló, hogy az elavult törvényt mielőbb egy megfelelővel kell pótolni. Erre nézve az 1912. évi LVIII. t.-c. már intézkedik is, amidőn utasítja a kormányt, hogy a törvény életbeléptetésétől számított két éven belül a városok közigazgatásáról, szervezetéről és háztartásáról, továbbá a vidéki városi rendőrség államosításáról a törvényhozáshoz törvényjavaslatot terjesszen be.

Ennek a törvényjavaslatnak alaposan elő kell készülnie, hogy teljes mértékben megfeleljen a modern városi fejlődésnek s a városok kívánságának. A r. t. városok polgármesterei országos egyesületének némi érdeme van abban, hogy a városok szervezete és öntudatra ébredtek s a törvényhozás, kormány és társadalom figyelmét nagyobb mértékben irányították magukra. Hogy pedig a városi törvény megalkotását is elősegítsék, miután ehhez feltétlenül szükséges a városok jelenlegi közigazgatási szervezetének és jogviszonyának ismeretése, elhatározták dr. Nagy Ferenc miskolci polgármester „Magyar városi jog” című munkájának kiadását is.

Kötelességet teljesített ezzel az egyesület, mert ezáltal a rég óhajtott városi törvény helyes elveken alapuló megalkotásához is e könyvnek a kiadásával hozzájárult s egyúttal a hazai szakirodalomban eddig nem létező és így hézagpótló munkának a létrejöttét is elősegítette.

RENŐRI KRÓNKA.

Apró bűnesetek. ... A tél bűnlajstroma.

Az ujhelyi rendőrség sajtókönyve, mintha csak kárpótolni akarna az utóbbi pár heti ürességért, pazar bőségben tárja elénk az elmúlt napok bűnkronikáját. Nem valami nagy bűntények, sőt inkább többnyire színtelen, szürke esetek ezek, amelyeket csak a Nyomor, és nem a nagystilű Bűn termel. A tél hidege, a kedélyesnek rajzolt Tél apó a főbűnös ezekben a históriákban, amelyeket csokorba fűzve röviden itt adunk:

1. **Meglopott bórondós.** Salz Has-
kel bórondókészítő tegnap feljelentést

tett az ujhelyi rendőrségen Palásti Adolf cipészmeister tanulói ellen, akik mintegy 200 kor. értékű deszkaanyagot loptak el tőle. A reményteljes eseteték hosszabb időn át rendszeresen rájártak a derék bórondós deszkáira és az apró részletekben ellopott anyagot eltűzték, míg nem Salz Has-
kel rájött a turpisságra és feljelentést tett ellenük.

2. **Sikkasztó rikkancs.** Harsányi ujságbizományos szolgálatában állott Schlemmer Lajos ujságárus, aki egy szép napon az eladott ujságok árával megugrott. Schlemmer valószínűleg egy közeli városkába tette át működésének színhelyét, alighanem Miskolcra, vagy Kassára, hogy ott terjessze tovább a hírlapok hangos kínálgatása révén a kulturát. A rendőrség keresi a sikkasztó rikkancsot.

3. **Feltört vasuti kocsi.** Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettes álkulcsal felnyitott egy teherkocsit és abból több apró tárgyon kívül 5 darab Wertheim kulcsot ellopott. A rendőrség szorgosan nyomozza a tettest, nehogy a kulcsok révén valami újabb betörésre nyíljanak könnyű alkalmak.

4. **Fa és szentolvajok.** A Máv. raktárak mellett tetten érték Zmika Gyula napszámot, épen mikor egy talpát akart elemelni; ugyancsak ott a szénraktárak mellett csipték meg özv. Pásztor Mihályt szénlopáson. Az elfogottak nagy nyomorukkal védekeztek a rendőrségen.

5. **Tolvaj a szikvizgyárban.** Klein Salamon, az egyesült szikvizgyár tagja feljelentést tett, hogy a gyárból egy kb. 40 kor. értékű árut és 8 kor. készpénzt loptak el. A lopással a gyár egy volt munkását gyanúsítják, akit hasonló üzelmek miatt bocsátottak el s azóta munkátlanul csavarog. Valószínű, hogy a tolvaj hamarosan hurokra kerül.

6. **Hamis kétkoronás.** Varga Ferencz itteni lakostól lefoglaltak egy kitűnően hamisított kétkoronást. Varga előadta, hogy ő a hamis pénzt egy szatósüzletben kapta. A rendőrség erőlyesen nyomoz, nehogy a sikerült hamisítvány valahogy elszaporodjék, mert meg van a lehetősége annak, hogy a hamisítók fészke valahol a közelben van.

7. **Talált reticule.** A rendőrségre behoztak egy talált női reticulet, melyben egy összefűzött kulcsesomó van. Igazolt tulajdonosa átvetheti.

8. **Ellopott ócskavas.** Zombory József vállalkozó Apponyi-utcai házá-
nak udvarából a múlt éjjel ismeretlen tettesek elloptak egy nagy csomó ócska vasat, kb. 20 kor. értékben. A tettesek ugyancsak rá lehetnek szorulva az ellopott holmi értékére, mert a nagy halmoz ócskavas elcipelésével nehéz dolguk lehetett s a végén alig remélhettek érte pár hatost kapni valami zsidárustól. A rendőrség keresi a szegény vastolvajokat.

9. **Furfangos kivándorló.** Miski Zsigmond esendő járásörmester letartóztatott pár nappal ezelőtt egy 36 év körüli férfit és a vele volt két esinos parasztleányt. A férfi Kovács István nagyraírt illetőségű amerikai honpolgárnak vallotta magát, az idősebb nő feleségének, a fiatalabbat leányának mondta. Állításának igazolásul felmutatott egy Kovács István névre kiállított amerikai honpolgári oklevelet és Nagyrat község bírása által kiállított bizonyítványt. Vallomásaikkal azonban ellentmondásba keveredtek, miért is a járásörmester elutazott Nagy-
rátra és ott nyomozott. Itt azután kiderült, hogy Kovács István tulajdonképpen Kótyuk Miklós napszámos, a lányok egyike Juhász Mária 18 éves, a másik Bajza Erzsébet 16 éves nagyraírt parasztleányok, kiket Kótyuk csábított az Amerikába való kivándorlásra, melyhez ő a honpolgári oklevelet Amerikából kapta. Az ügyben a rendőrkapitány fog ítélni, a nagyraírt bíró ellen pedig megtették a feljelentést.

HIREK.

Építik a homonnai kereskedelmi iskolát. Egyik lap társunk közli a következő hírt, mely közvetett módon bennünket, ujhelyieket is élénken érdekel:

Felső kereskedelmi iskolánk új otthona lassan halad a megvalósulás felé. Tudvalevő tény, hogy a közoktatásügyi miniszter azon esetben, ha a község megfelelő belhelyet ajánl fel, el nem zárkozik egy modern és kielégítő iskolát felépíteni. Miután várkastélyunk ura, **Andrássy Sándor** gróf, hajlandó a régi temetőből fennmaradt üres telekkomplexust ezen célra ingyen átengedni, a kormányval folytatott tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy a sátoraljaujhelyi állami építészeti hivatal vezetője hétfőn ide érkezett és Berkovits Nándor h. igazgató közbenjövétével a miniszter megbízásából a helyszínen méréseket eszközölt.

A homonnai iskola ügye bennünket azért érdekel közelről, mert a város illetékes körei eddig mindig azt hangoztatták, hogy a mi kereskedelmink sorsa összefüggésben van a homonnai állami kereskedelmivel. Annak idején a városi iskola sürgős létesítésének egyik főérve is az volt, hogy ha idejében megcsináljuk a kereskedelminket, akkor a miniszterium beállítja a homonnainak tervbevetett építkezését s előbb-utóbb meg is szünteti ezt az iskolát és a mienket veszi át. Amikor aztán az ujhelyi iskolát a képviselőtestület nagy lelkesen határolta, — felállította, jött is a hír, hogy a homonnai kereskedelmi építkezési ügye megfeneklett, a kormány várja, hogy az ujhelyi iskola életképes lesz-e, érdemes lesz-e arra, hogy a miniszterium a homonnai iskolát megszüntesse s helyette az ujhelyit államosítsa. Persze, már akkoriban sokan voltak a kételkedők, akik ezt az esetet kizártnak tartották s ime, az események most a hiteltelneket igazolják. Mint látjuk, a homonnai kereskedelmi iskola új építelésének ügye megy a maga útján a megvalósulás felé s ezzel együtt az ujhelyi iskola államosításának reményét jó időre a jégre tehetjük; mert az eddigi gyakorlat szerint a legkivételesebb eset az, hogy az állam egy vármegyében két kereskedelmi iskolát tartson fenn.

— **Kinevezés.** Gerőcz Kálmán dr. sárospataki jogakadémiai tanárt, amint a hivatalos lap jelenti, az igazságügyi miniszter a fiatalok büntetéseket felügyelő hatóságának tagjává nevezte ki; a honvédelmi miniszter pedig tartalékos zászlóssá léptette elő.

— **A Kazinczy-kör estélye.** Előkelő és nagyszámú közönség gyűlt egybe vasárnap este a vármegyeháza nagytermében, hogy részese legyen annak az élvezetnek, melyet az **Oppitz Sándor** nagymihályi kanonokplébános előadása rendszerint nyújtani szokott. És a közönség ez uttal sem csalódott; élvezetes, érdekes volt az előadás, úgy az előadó impressziói, mint a tudományos, de a laikusok előtt is könnyen érthető magyarázatok. Spanyolországon át vezette hallgatóit az előadó plébános, azon az uton, melyet a nyáron dr. **Chudovszky Mórral** együtt tették meg. Ő- és Ujkasztília építészeti remekei, Toledo, Madrid, a bika-
viadatok remek képei tartották az előadást, melynek közvetlensége, érdekfeszítő volta méltán megérdemelte azt a tapsorkánt, melylyel a közönség elragadtatásának adott kifejezést.

— **Tanügyi kinevezések és áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szokásos januári tanítói kinevezéseket és áthelyezéseket most tette közzé és e szerint Zemplénnvármegyében s a nagymihályi állami elemi iskolához **Forray Vilma**, a opálhegyihez **Roncskevicz Viktória**, a

csörgőihez **Tomory Etelka**, a szinnaihoz **Vágó Irma** tanítónőket nevezte ki. Áthelyeztetett a tőketerbesi állami elemi iskolához, **Besztercei Aladár** szentestanyai tanító.

— **A balkáni háború réme ismét fenyeget.** Mint értesültünk herceg **Windischgrätz** Lajost Sárospatak népszerű főúrát, a hadügyminiszterium ismét felkérte, hogy miot katonai attasé a bolgár-határre utazzék, ki azonban e megbízást nem fogadta el. A hadügyi kormányzat ez az intézkedése élénk jele annak, hogy mostanában a béke ismét veszendőben s a háború küszöbön van.

— **A Szabad liceumban Gyulai** Károly igazgató tartott vetített képes előadást a magyar nemzetnek a szatmári békekötéstől napjainkig terjedő történetéről. Hazánknak sokszor kellett nehéz és véres küzdelmeket átésnie, de ezeknek a küzdelmeknek talán egyike sem volt oly elkeseredett, oly hosszú ideig tartó, mint az, melyet csaknem két századon át folytatott alkotmánya megvédésért. A szebbnél-szebb, megkapó jelenetek egész sokaságát ismertette Gyulai Károly, egyrészt tanuságát adva mély történelmi tudásának, másrészt, immár nem az első alkalommal meggyőzve a közönséget kitűnő előadói képességéről, melyet az élénk tetszései köszönt meg Gyulainak.

— **Az árvákért.** Az árvaház egyesület kötelékébe ujonnan a következők léptek be: **Réz Gyuláné** rendes és **Ehler Gyuláné** pártoló tagul.

— **Jogászbál Sárospatakon.** A pataki jogászok ezidén is rendeznek egy nagyobb szabású táncmulatságot, mely minden évben a megye egyik legsikerültebb mulatsága szokott lenni, s melyen a környék s főleg Ujhely város intelligenciája is részt szokott venni. A mulatság február 1-én este 8 órakor kezdődik a főiskolai tápintézet termeiben s a tulajdonképeni táncmulatságot a következő műsor előzi meg: 1. **Postás kisasszony**, **Gábor Andor** kis operetteje. 2. **Kárpát** nóták a szerző kíséretével. 3. **Csokoni kabaret**. 4. **Sárga Jánosné** ének-száma **Székely Lajos** zongorakíséretével. 5. A gazdag ember kabátja, **Irta Molnár Ferencz** és **Novák Sándor** revueje. A mulatságra a belépőjegy ára személyenként 2 kor.

— **Az új püspökség beosztása.** A hajdudorogi görög-katolikus egyházmegye területe több egyházmegyéből kerekítettén ki, szükségessé vált a javadalmak egyházi közigazgatásának újabb beosztása. **Papp Antal** munkácsi püspök, a hajdudorogi egyházmegye apostoli adminisztrátora, most küldte szét II-ik körlevelét, melyben az új közigazgatási beosztást közli. Az új beosztásnak, bennünket zemplénieket érdeklő részei a következők: A budapesti főesperességhez tartoznak: a) **bodrogközi** esperesi kerület javadalmi: **Bodrogmező**, **Bodrogszerdahely**, **Czéke**, **Dámóc**, **Kisdobra**, **Zemplén**, **Zemplénagárd**. b) **Hegyaljai** esperesi kerület: **Bodrogkeresztúr**, **Bogrogolasi**, **Komlóska**, **Mezőzombor**, **Sárospatak**, **Sátoraljaujhely**, **Szerencs**, **Tokaj**, **Tolcsva**, **Végárdó**.

— **A szőlészeti szakosztályból.** Zemplénnvármegye gazdasági egyesületének szőlészeti szakosztálya a múlt héten tartotta rendes havi közgyűlését. A gyűlésen a távollévő **Thurászky László** szakosztályi elnök helyett **Mecner Gyula** főispán elnökölt, ki első sorban **Csuka Ödön** elhunytáról emlékezett meg. A közgyűlés az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvileg örökítette meg s családijához részvétiratot intézett. A szakosztály ezután az agrár-kölesön visszafizetésének módozatait felölölő törvényjavaslatot tárgyalta, elfogadta azt eredeti szövegében, de azon kérelmet intézi a kormányhoz, hogy a visszafizetés évi határnapja ne január 1-je, hanem május elseje legyen. Egyúttal a törvényjavaslat betervezéséért köszönetét fejezi ki a kormánynak és **Kazy József** állam-

titkárnak. A mazsolaszőlő vámjának tervezett leszállítása dolgában, a szakosztály feliratot intéz a kormányhoz, hogy a Tokajhegyalja érdekeinek megvédése céljából foglaljon erélyesen állást a görög mazsolaszőlő vámjának tervezett leszállítása ellen.

— **Közgyűlés.** Az Első Sátoraljaujhelyi Izr. Betegségélyző Egylet jan. hó 25-én este 6 és fél órakor tartja XXXVI. rendes évi közgyűlését az izr. iskola földszinti termében, melyre az egylet tagjait meghívja az elnökség.

— **Tüzek a vármegyében.** Végárdó községben Matisz Mihály csürje, a benne elhelyezett széna, szalma, gazdasági eszközök, mintegy 1050 K. értékben elégett. A tűz vigyázatlanságból keletkezett, amennyiben Matisz Mihálynak a 16 éves Anna és a 13 éves Juliánna nevű leányai fedetlen égő lámpával mentek a csürbe takarmányért, a lámpától a szalma meggyuladt s pár perc múlva az egész csür lángba borult és leégett. Ugyancsak a mult héten Sárospatakon az „Angyal” gyógyszertár pincéjében tűz ütött ki, mely könnyen végzetessé válhatott volna. Ugyanis a szomszéd-pince rekeszben nagymennyiségű robbanó folyadék volt felhalmozva s csak a hirtelen kivonult tűzoltó-segítség akadályozta meg a katasztrófát. Mint a tűzvizsgálat megállapította, a kémény lenyuló részében felhalmozódott korom meggyuladt és egy gondatlanul elzárt kéménylyukon a tűz a pincében felhalmozott hirtelen gyuló anyagot lángra lobbantotta.

— **Elfogott betörő.** Megirtuk a multkoriban azt a nagyszabású betörést, melyet özv. *Szentgyörgyi Vilmosné* kárára követtek el s melynek elkövetésével már akkor mindjárt *Romankó Gyula* rovott multu betörőt gyanúsították. A gyanu ugylátszik helyes volt, mert tegnap, mikor a gálszécsi csendőrség *Romankót* letartóztatta, találtak nála egy arany láncot és nagy összegű pénzt, azonkívül pedig alibijét sem tudta igazolni. *Romankót* Ujhelybe kísérték s most a rendőrség nyomoz tovább az ügyben.

— **Egy épülő vasutvonal.** A bodrogközi gazdasági vasut építése mint Sárospatakról írják, a beállott hideg idő következtében újra erősen halad, különösen a vasuti hid építésével foglalkoznak most, mivel a víz valahára annyira lepadt, hogy kedvező körülmények között február hó közepén az összes hidlábak és pillérek a nagy árvízszinmagasságig készen lesznek. A két parton már felépítették a hidlábakat, most a mederben dolgoznak, gőzcölöpverővel szádfalakat készítenek s az így bekerített térből kiszivattyúzzák a vizet s rakják bele a pillérfalazatot. Mindenesetre érdemes megtekinteni a munkát az érdeklődőknek. Karád és Perbenyik között már régen járnak a vonatok. Biztosra vehető, hogy tavasszal elkészül az egész vasutvonal. Most legujabban a visszenézeli szárnyvonal építését is megkezdtek.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

SZINHÁZ.

** Az utolsó előadások. Pár nap még és a színpad függőnye utolszor gördül le ebben a szezonban. Elmennek a színészek, megszűnik egyhangú életünk ugyszólván egyetlen szórakozása: a színházjárás s az unalom átveszi ásitózo birodalmát. Lelkesedéssel karolta fel közönségünk eleinte a színészeket, eljárt az előadásokra, sajnos ez a lelkesedés csak szalmaláng volt, a szezon végének közeledtével üres, kongó házak előtt kell színészeinknek a nagy fáradsággal összetanult, kitűnő ujdonságokat is előadni, nem is szólva a reprimand-

ról, melyeket igazán csak a bérletjegyesek néznek végig. Pedig az előadások cseppel sem rosszabbak, mint kezdetben, sőt a néhányszor előadott darabot természetesen nagyobb precizitással játsszák; a darabban sem lehet a hiba, hisz Mezey igazgató nem kimélve költséget, fáradságot a legujabb, legjobb darabokat szerepelteti műsorán, melyeket Ujhelynél nagyobb és népesebb városok színpadjai is csak utánunk hoznak színre. És van még egy harmadik, nagyon fontos körülmény is: ilyenkor, szezon végén vannak a kiválóbb színésznők és színészek jutalomjátékai s teljesen érthető, hogy a közönség azokat a kedvenceit ne akarná látni jutalomjátékukon — művészetük teljes ragyogtatásában — kiknek játékát kisebb szerepeikben oly szíves szeretettel fogadta. Érthető és közönségünkhez méltatlan volna, ha most, az utolsó előadások alkalmával vonná meg támogatását, épen most, amikor a színtársulat újabb és újabb darabok előadásával van azon, hogy eltávozás után is kellemes benyomásokat hagyjon maga után. — Mezey igazgatónak sikerült *Hornyay Jankát*, a kassai színház kiváló és kedvelt primadonnáját vendégszereplésre rábírnia, ki is holnap a „Leányvásár”-ban, pénteken pedig a „Limonádé ezredes”-ben fog fellépni. Ugy ez a két előadás, mint az ezt követő „Cabaret”, melyen csupa új aktualitással, kiváló kuplékkal lépnek fel a társulat tagjai, kivált *Sarkady*, mint *Gusztai bohóc*, méltán megérdemlik a közönség támogatását s hisszük is, hogy ugy ezeken, mint az utolsó hét majd mindennapjára eső ujdonságain, mint pl. a „Kis pájtás”, „Mexikói leány”, „Sarkantyú”, „A faun”, „Nemzetes asszony” teljes számban ott látjuk majd Ujhely város műértő és műpártoló közönségét.

** **Nagy Imre jutalomjátéka.** A tegnapi estén sajnosan tapasztaltuk, hogy a „közönség kedvence” cím, ha erkölcsileg igen kellemes és egy színészre nagyon örvendetes is, de anyagilag szintén nem tartozik a jövedelmező dolgok közé. Ime, a közönség, mely valami csodálatos kedélydepresszió következtében egy rövid fellendülés után most ismét szegénytelenül elhanyagolta a színházat, csak félig-meddig töltötte meg a nézőteret Nagy Imre jutalomjátékára is, aki pedig igazán méltán és megérdemelten viseli „a közönség kedvence” címet. Pedig ez igazán hálátlanság volt a pompás komikussal szemben, kinek oly sok derűs percet köszönhetünk ebben a szezonban. Akik azonban ott voltak, annál melegebben ünnepelték a jutalmazottat, aki az örök szép „Nebántsvirág” *Floridorjában* ezuttal is pompás humoros alakítást mutatott be. Egyébként is igen jó előadás volt. A címszerepben *Beleznay Margit* nagyon szépen játszott s elég jó diszpozícióban is énekelt. Jók voltak *Radványi*, *Fekete Rózi*, *Aranyosi Ilona*, *Oláh*, *Vihari* is, nemkülönben *Bakó*, aki egy komikus szerepben, a részeges *Loriot* őrmester szerepében, ismét meglepő színészi készségről tett tanúságot s zajos nyílt színi tapsokat kapott.

** **Színészet Tokajban.** Az alföldi II. kerület színgazgatója, *Sajó Vilmos* társula február 1-én kezdte meg előadásait Tokajban.

Heti műsor:

23. Leányvásár *Hornyay Janka* felléptével.
24. Limonádé ezredes *Hornyay Janka* felléptével.
25. Cabaret új műsorral.
26. D. u. Kedves *Augustin* félhelyár. Este Csókszanatórium.

KÖZGAZDASÁG.

A szénkéne gyártása.

Írta: **Szabó Jenő.**

I.

Gerge Ede pancsovai postatiszt állapította meg nálunk 1875-ben először a filoxerát, melyet egy sörgyáros által feladott szőlővessző szállítmányon talált. A riasztó hírre a kormány az óvári gazdasági akadémiáról küldött le tanárokat, kik azután megállapították, hogy már mintegy 70 hold szőlő van inficiálva. 1877-ben Pécsen, majd Kassán és környékén is fellépett e veszedelem s innen kezdve rohamosan terjedt úgy, hogy 1906-ban 3400 községben, ma pedig a lig van község, hol a filoxera nem pusztította. Már az első fellépés alkalmával is 80,000 frt.-ot adott az állam a filoxera elleni küzdelemre, sajnos azonban a pénz elfogyott, de a filoxera megmaradt és terjedt tovább, sőt terjed ma is.

Az a szomorú kép, mely az első pusztítás idejében is megmutatta a veszedelem nagyságát, de különösen később a régi virágzó szőlőművelés teljes elpusztulása után, gondolkodóba ejtette nemzetgazdasainkat és az államot s országos érdekek tekintetében a még megmaradt szőlők megvédését. Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy e téren már külföldi tapasztalatok után indulhattak, mert hiszen Franciaországban 1860 óta, Portugáliában 1870, Ausztriában 1872, Németországban 1873, Svájcban 1874 óta pusztított a filoxera s midőn egy vasutársaság kezdeményezésére szénkéne gyárakat létesítettek, vette kezébe a védekezést a külföldi kormány állami szénkénegyárak emelésével, majd a külföldi példa nyomán nálunk is Zalatnán felépítették az állami szénkénegyárat.

Ma, midőn a szénkéne oly fontos szerepet játszik kötött talaju hazai szőlőtelepeink fenntartásában s midőn jóformán a legegyszerűbb kis gazda is tudja, hogy mi a szénkéne, nem lesz tán minden érdekelni, ha leírom a szénkéne gyártás menetét úgy, amint én azt Zalatnán láttam.

A szénkénegyár az állami főbányahivatal kohászatával egy telepen van s nemcsak a kezelés közönségében, de abban is kapcsolatos, hogy a kohászat mellékterméke a kén szolgáltatója a szénkéne egyik nyers anyagát.

Az a kéménység azonban, mit a kohászat gyártásra szolgáltatni képes, nem elég s így már ezen okból is, de meg mivel finomsága sem teljesen kielégítő, évente nagyobb mennyiségű szicíliai kén is felhasználnak. Általában véve kénből az évi fogyasztás mintegy 30,000 mmására tehető.

A szénkéne másik nyers anyaga a szén és pedig e célra legjobban megfelel a jó keményre égetett bükkfaszén. E két nyers anyagnak együttes hevítése s a keletkező gáz koncentrációja után nyerik a nyers szénkéneket, melyet azután még finomítási eljárás alá vetnek s így bocsátják a gazdák rendelkezésére.

Ime tehát ez volna a szénkénegyártás menete rövid néhány szóban kifejezve, lássuk azonban az egyes fázisokat.

A nyers anyagok együttes hevítésére szolgálnak az ugynevezett retorták. A retorta lapított ovális öntött vas tartány, melyet a vajdahunyadi ugyancsak állami vasgyárban öntenek. A retorta alján van a kénadagoló nyílás, míg a szén felül adagolják. A retorta tetején van egy vas kengyel s ezen a sisak s így az légmentesen zár. A szén adagolása úgy történik, hogy leemelik a sisakot s az így támadt nyíláson át adagolják a szén. Hogy a kengyel és sisak zárása teljesen légmentes legyen, a retorta párkánya és a kengyel közé még homokot is hintenek. Megtörté-

nik azonban így is, hogy néha-néha kevés gáz szivárog ugyan ki a kengyel mellett, de robbanás azért nem lehet, mert e helyen nagy a nyomás s így a retorta belsejébe levegő nem juthat. A retorta belső fala nem sima, hanem azon köröskörül fogak vannak, melyek a cukorszirup massa felfogására szolgálnak, amire azért van szükség, hogy a kengyölök a retorta falát meg ne támadják s így az hosszabb életű legyen. A retorta kívül körül van falazva s még egy tűzálló téglaréteggel is körülvéve s a tűz apró csatornában fut a retorta körül.

Háromféle tüzelési rendszerük van s ezek közül a legegyszerűbb a rácsüzemelés s így először erről fogok megemlékezni.

A retortát a fent elírt módon megtöltik a nyers anyagokkal s ekkor hevíteni kezdik az egyszerű rácsüzemelési rendszer szerint, melynek lényegét leírni feleslegesnek tartom, hiszen minden közönséges kályhánk és takaréktűzhelyünk e rendszeren alapszik. A hevítés folytán a nyers anyagok gáz alakjában eltávoznak s az így mutatkozó hiányt újabb nyers anyagokkal pótolják. És pedig az első nyíláson át minden negyedórán beadnak 5 kg. kén, míg a szén a felső nyíláson át 24 óránként pótolják a szükség szerint.

A fejlődő kengyölök csövön elvezetve a léghűtésre berendezett kondenzátorba jutnak, ahol lecsapódnak és folyadékká sűrűsödnek. E folyékony anyag felett állandóan 15—20 cm. vastag vízréteget tartanak, hogy részben az elpárolgást, részben a robbanást elkerüljék.

Megtörténik néha az, hogy a kengyöl vezető cső eldugul, aminek oka az, hogy a gőzök szublimálódnak s a kén lecsapódik. Ilyenkor az eldugulás helyén a csövet faszénnel hevítik, mikor is az üzemből megszűnik.

A kondenzátorból a folyadékot egy speciális csövön át vízűtőbe vezetik, hogy a még mindig nagymennyiségű gáz állapotban levő szénkéne is sűrűsödjék; innen azután a szénkéne egy gyűjtő tartányba jut, majd innen a finomítóba, míg a még mindig visszamaradó szénkénegeggek egy csövön át a szabad levegőbe jutnak.

Mondanom sem kell tán, hogy a retorta hosszabb használat után tisztogatásra szorul. A tisztogatást havonta egyszer eszközlik és pedig úgy, hogy az ugyancsak a retorta alján levő s az üzem alatt agyaggal betapasztott csőből az agyagot kiszedik, miután 12 órával megelőzőleg a kénadagolást beszüntették s az így támadt résen át a piszkot kifolyatják.

(Folytatjuk.)

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Közgyűlési naptár.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Sátoraljaujhely: Jan. 26. d. u. 3 órakor.

Sátoraljaujhelyi Népbank: Febr. 2. d. e. 11 órakor.

Sátoraljaujhelyi Polgári Takarékpénztár: Február 2. d. u. 3 órakor.

Zemplémegegyei Kereskedelmi-, Ipar-, Termény- és Hitelbank: Febr. 2. d. e. 10 órakor.

Hitelbank Részvénytársaság Sátoraljaujhelyben: Február 9. d. u. 2 órakor.

Bodrogközi Gazdák Takarékpénztára és Jelzálog intézete r. t. Királyhelmez: Jan. 25. d. u. 3 órakor.

Tokaj-Hegyaljai Takarékpénztár Részvénytársaság Tokaj: Febr. 2. d. e. 10 órakor.

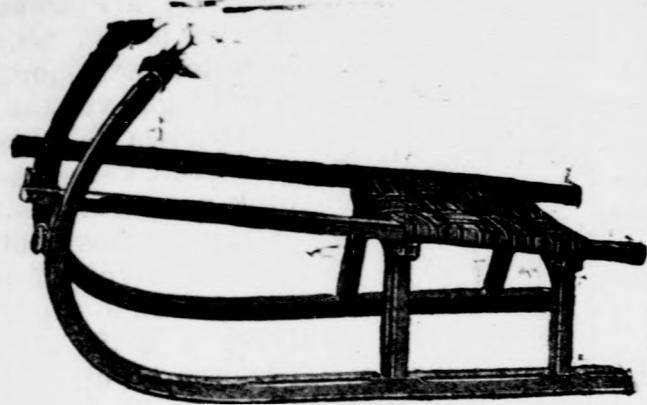
„Urbor” Tokaj-Hegyaljai Bortermelő Szövetkezete Szerencs: Febr. 10. d. e. 9 órakor.

Felelős szerkesztő: **Dr. Adriányi Béla.**

Helyettes szerkesztő: **Teleky Sándor.**

Laptalajdonos: **Éhler Gyula.**

Téli sportkedvelők figyelmébe!

RODLIK

minden kivitelben, **kormányozható és svéd rodlik** kaphatók gyári áron

Windt Jakab és Lajos butorüzletében,

Sátoraljaujhely Kazinczy-u. 3. sz.

Eladó részvények.

250—300 darab Gál-
szécsi Polgári Takarékpénztári részvény minden elfogadható áron eladó.

Cím: a kiadóhivatalban.

Szőlőoltványok,

szőlővesszők!

Magyarországon egyik legmegbízhatóbb szőlőtelep a **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán (Bihar m.)** hol mindenféle borkorábban érő esemegtől a legkésőbbben érőkig: **Ecquisit lugas** és más **különlegességek**, valamint **gyökere-sített európai szőlővesszők** a legjutányosabb árakban kaphatók.

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Cím: **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán, (Bihar megye.)**

Sürgőnyezim ugyanaz.

111/1913. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

A sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-ság 1911. V. 1283/6. számú végzése folytán a Sátoraljaujhelyi népbank mint takarékpénztár hátr. 286 K. 88 fill. perköltség követelésének és ezek járulékaiknak behajtása végett 1913. évi január 31-én déli 12 órakor Sátoraljaujhelyben, Sziget-utca 2. szám alatt, a végrehajtást szenvedő lakásán elárverezem azon 1840 koronára becsült ingókat, melyeket a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék 10579/911. V. számú végrehajtást rendelő végzése alapján a sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-sági 1911. V. 1283/6. számú végrehajtási jegyzőkönyvben le- és felülfoglaltam, u. m.: butorokat stb.

Sátoraljaujhely, 1913. évi január hó 16-án.

Rosner Imre,
bir. végrehajtó.

A kirakatokban ki-függesztett **OLLA** táblácskák az Olla-lerakatot jelzik. Kedvelt minőségek: 1203. sz. tucatja 6 kor. 1204. sz. super-finom tucatja 8 kor. Az „OLLA” több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva. 501/k. - Kapható: Ehlert Gyula gyógy-szertárában, Sátoraljaujhely.

Fagyos testrészek és fagydagánatok

gyökeres gyógyítására a legbiztosabb gyógyszer a

„Szt.-Antal” fagykenőcs

mely néhány bekenés után már gyökeresen gyógyítja a fagyásokozta daganatot és fájdalmakat.

Egy tégely ára 1 kooa.

Valódi Chinai Thea

Melange és Meriacotta keverék, kiválóan finom, aromatikusan zamatos thea.

Egy bádóg dobozzal . . . 40 fillér.

Kimérve, egy dekagramm 30 fillér.

Kapható:

a „Szt.-Antal” gyógyszertárban

Sátoraljaujhely, Széchenyi-tér

Wilhelm Henrik utóda
Nagy butorraktár. **BLUM GÉZA** Szőnyeg és függöny áruház.
SÁTORALJAUJHELY.

Teljes lakberendezések: ebédlő-, háló-, uri- és szalon-
szobáknak dió-, tölgy-, bükk-, ma-
hagoni- és palisander fából készült butorokból.

Vas- és rézbutor.

MŰVÉSZIES KIVITELŰ KERETES KÉPEK.

heti részletfizetésre.

GYERMEKKOCSIK

legújabb és legfinomabb kivitelben.

Torontáli, Szmiina, Tilim és hollandi szőnyegek nagy raktára.

Csomózott szőnyegek készítését bármely színben és méretben elvállalok.

FÜGGÖNYÖK, ÁGYTERITŐK

nagy választékban.

Applikált store, bonne-femme, vittáge

Dupla ágyteritők.

Asztalos és kárpitós műhelyemben bármily e szakba vágó

munka készül.

Rajzok, tervek és költségvetéssel szívesen szolgálok.

Bérbeadó lakás.

Sátoraljaujhelyben egy 5 szoba és megfelelő mellékhelyiségekből, kert- és parkból álló uri lakás 1913. évi május hó 1-től bérbeadó. Ugyanott 6 szekér elsőrendű sarju is eladó. Cím a kiadóhivatalban tudható meg.

PFEIFFER SÁNDOR

építész-építőmester

Sátoraljaujhely.

Iroda és telep:

Árpád-utca 19. szám. Saját ház.

Elvállal: mindennemű épületek tervezését és felépítését, építkezések művezetését és le-számolását, **tűzbiztos** gipsz és vasbeton menyezetek készítését, minden néven nevezendő **vasbeton szerkezetek statikai számítását és azok kivitelét**; cement, granitító-terazzo, keramit, aszbeszt, aszfalt, stb. burkolatok készítését.

Állandó raktár: román és portland cement, homlokzat kőpor, gipsz, aszfalt, szigetelő-lemez és kátrány termékekben.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda V. József

cs. és kir. udvari hangszer-gyáros hírneves gyármányaiból

állandó bizományi raktár

van

Sátoraljaujhelyben

Rákóczi-utca 24. sz. alatt.

Igen kedvező részletfizetési módokat.

Vidéki megrendeléseket azonnal szállít.